

OBSAH

Kapitola 1	
ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ VĚDY	
<i>Klasické odlišení vědy od jiných myšlenkových systémů.</i>	
<i>Charakteristiky normální vědy.</i>	5
Kapitola 2	
METODOLOGICKÉ FUNKCE VĚDY	
<i>Deskripce a klasifikace. Explikace. Predikce. Pochopení. Řízení na základě poznatků vědy. Nutné charakteristiky vědeckého poznání.....</i>	11
Kapitola 3	
VĚDA JAKO TEORETICKÝ SYSTÉM	
<i>Faktuální výrok. Fakt objektivní a poznatý. Teoretický výrok. Hypotéza. Charakteristiky teoretického výroku: univerzalita a empiričnost. Stochastická závislost a princip falzifikace.....</i>	17
Kapitola 4	
PŘÍČINNÝ VZTAH	
<i>Výrok o příčinném vztahu a jeho vlastnosti. Pozorování nezbytná pro empirickou kontrolu příčinného vztahu.....</i>	26
Kapitola 5	
VĚDECKÉ POJMY	
<i>Vědecký pojem a teorie. Vědecký pojem a příčinnost.....</i>	36
Kapitola 6	
EMPIRICKÉ OVĚŘOVÁNÍ TEORIE	
<i>Příklad postupu E. Durkheima.....</i>	41
Kapitola 7	
JAZYK VĚDY	
<i>Jazyk. Přírozený a vědecký jazyk. Pojem a termín. Význam a smysl. Rozsah a obsah. Abstrakce. Druhy pojmů. Terminologická konvence a významový postulát. Definice. Způsoby definování. Některé druhy definic.....</i>	52
Kapitola 8	
VÝROKY	
<i>Výroky existenční a relační. Asociační a kauzální výroky. Výroky deterministické a pravděpodobnostní. Výroky teoretické. Zákony. Axiómy. Teorémy. Empirické generalizace.....</i>	59

Kapitola 9

OVĚŘOVÁNÍ TEORIE

Ověřování logické: důkaz z dedukce, induktivní důkaz, důkaz z analogie. Ověřování empirické: pozorování, experiment. Operacionalizace. Verifikace a falzifikace. Ověřování společenskou praxí..... 65

Kapitola 10

VÝSTAVBA TEORIE

Empirismus a racionalismus. Deduktivní výstavba teorie. Axiomatizovaná teorie. Teorie hypoteticko-deduktivní. Nomologicko-deduktivní explanace. Induktivní výstavba teorie. Systémový přístup. Modelování..... 71

Kapitola 11

VÝKLAD UDÁLOSTÍ

Mimovědecká forma výkladu: autoritativní a mystická. Vědecká forma výkladu a jeho kritéria. Typy výkladu: genetický, funkcionální, teleologický, kauzální, pravděpodobností. Princip kauzality..... 82

Kapitola 12

PRVKY PROCESU VĚDECKÉHO POZNÁNÍ V SOCIOLOGII

Operacionalizace hypotéz. Znaký a indikátory. Pozorování. Měření: škály měření, chyby měření. Validita a reliabilita. Zvláštnosti měření ve vědách společenských. Empirické generalizace..... 90

Kapitola 13

STRUKTURA A VÝVOJ VĚDECKÝCH TEORIÍ

Struktura vědeckých teorií. Stimuly vývoje vědeckého poznání. Kuhnovské pojetí vývoje vědy - normální věda, paradigma, vědecká revoluce. Kuhnovská paradigmata. Paradigmata. Paradigmatické variace. Čtyři aspekty poznávacího procesu - ontologie, gnozeologie, metodologie, metody..... 110

Kapitola 14

KONFLIKT PARADIGMAT V SOCIOLOGII

Ukázky z práce významných metodologů: Lazarsfeld, Adorno, Popper, Bateson..... 118

Literatura155